METSÄTALOUS

Investointi parantaa kartongin kiiltoa ja sileyttä, jolloin asiakkaan brändi saadaan entistä paremmin näkyviin. **TUOTEPÄÄLLIKKÖ PANU RÄSÄNEN, METSÄ BOARD**

Kemi vastaa kasvavaan kartongin kysyntään

Pakkauskartongin kysyntä kasvaa suhdanteista riippumatta. Metsä Groupin sellu- ja kartonkitehdas Kemissä nauttii Pohjois-Suomen runsaista puuvaroista ja Pohjois-Amerikan hyvästä imusta.

KEMI (MT)
150:tä rekkakuormallista vastaava määrä puuta kulkee päivässä portista sisään, yli 1 700 tonnia sellua ja kartonkia ulos.

Siinä pelkistettynä Kemin Pajusaaressa sijaitsevan Metsä Fibren ja Metsä Boardin tehdasintegraatin tuotanto, joka toimii Suomen vientiteollisuuden vakaana tukipilarina.

45 prosenttia Pajusaaren sellusta viedään kuivattuna maailmalle, ja loppu jalostuu aaltopahvin ala- ja yläpuolisissa kerroksissa tarvittaviksi kartongeiksi, pinta- ja taustalaineriksi.

Metsä Board (entinen M-Real) valmistaa kartongin ensikuidusta, jolloin sitä kutsutaan kraftlaineriksi.

”Pohjoinen, hitaasti kasvanut havukuitu antaa kartongille pakkauksissa tarvittavaa lujuutta, koivukuitu painettavuutta”, tehtaanjohtaja **Jari Tikkanen** valottaa.

Pakkauksen täytyy olla kierrätettävä, kestävä ja puhdas. Lisäksi sen täytyy myydä.

Kaikkia näitä ominaisuuksia kehittämällä Metsä Board on noussut päällystetyn kartongin markkinajohtajaksi maailmassa.

16 miljoonan investointi päällystysasemaan

40-vuotisesta historiastaan huolimatta kartonkitehdas on varsin nykyaikainen. Tuotantolinjan palasia on uusittu, joten sen tekninen ikä on alle kymmenen vuotta.

Viime syksynä tehdas investoi 16 miljoonaa euroa uuteen päällystysasemaan.

Linjalla pystytään valmistamaan nyt kaksoispäällystettyä kartonkia, jossa painojälki vastaa jo koristeellisten säilytyslaatikoiden vaatimuksia.

Asiakkaat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa nostavat jatkuvasti rimaa kartongin laadulle.

”Investointi parantaa kartongin kiiltoa ja sileyttä, jolloin asiakkaan brändi saadaan entistä paremmin näkyviin”, tuotepäällikkö **Panu Räsänen** kertoo.

1970-luvulta kapasiteetti on yli tuplaantunut. 1990-luvun lopussa yhtiö luopui ruskean kartongin valmistuksesta ja keskittyi päällystettyihin kartonkeihin.

”Se oli oikea päätös”, Tikkanen pohtii.

Vaihtoehto muovilaatikoille

Kolmikerroksisesta kartongista valmistettu aaltopahvi kilpailee pakkausmateriaalina erityisesti muovia vastaan.

Tuotepäällikkö Panu Räsänen (vas.) ja tehtaanjohtaja Jari Tikkanen kokeilevat kartongin lujuutta. Ei repeä, vaikka kuinka kiskoo.

Metson toimittama päällystysasema maksoi 16 miljoonaa euroa. Se otettiin käyttöön viime syksynä.

Suomessa esimerkiksi muovisia kaljakoreja on jo korvattu pahvisilla ”mäyräkoirilla” ja lavasalkuilla.

Aaltopahvilla korvataan myös muovisia hedelmä- ja vihanneslaatikoita.

Aaltopahvin valtti on keveys, mutta lujuus ja kosteudenpitävyys koettelevat toisinaan kuluttajan hermoja.

Valmistuksessa käytettävien kemikaalien täytyy olla sopivia elintarviketurvallisuuden kannalta. Niistä Kemin tehdas on saanut puhtaat paperit.

Metsä Board ei käytä Kemissä lainkaan kierrätyskuitua, sillä Pohjois-Suomessa puuta riittää.

”Kierrätyskuidun käyttö on kannattavaa lähinnä Keski-Euroopassa, jossa kierrätyskuitua on paljon ja metsiä niukasti”, Räsänen toteaa.

Vahva dollari avittaa vientiä

Metsä Board Kemin kartongista 95 prosenttia menee vientiin, ja siitä kolmannes Pohjois-Amerikkaan.

”Joka kolmas viikko Ajoksen satamasta lähtee rahtilaiva täynnä pakkauskartonkia kohti Philadelphiaa”, Tikkanen kertoo.

Euroon nähden vahva dollari jouduttaa Yhdysvaltain-vientiä.

Sellutehtaan soodakattilan katolta katsottuna Kemi näyttää elävän ja hengittävän perusteollisuudesta.

Juna tuo puuta. Piippu tupruttaa valkeaa vesihöyryä. Laiva vie tavaraa maailmalle.

Taustalla siintävät Outokummun terästehdas sekä Stora Enson paperitehdas Veitsiluodossa.

Siinä missä sanomalehti- ja kopiopaperin kysyntä laskee suhdanteiden ja viestinnän sähköistymisen vuoksi, pakkaus- ja taivekartongin kysyntä vain kasvaa.

Tikkanen uskoo vakaasti kartonginvalmistuksen tulevaisuuteen Kemissä.

”Vielä 20 vuoden päästäkin höyry nousee piipusta”, tehtaanjohtaja vakuuttaa.

SUVI NIEMI

MARITA WAENERBERG

Metsä Board Kemi on maailman pohjoisin kartonkitehdas. Sen vuosituotanto on 375 000 tonnia pakkauskartonkia. Tehdasintegraattiin kuuluu myös Metsä Fibren sellutehdas.

Lupaviidakko hankaloittaa rantametsien hoitoa

Varkauden kaupungissa Pohjois-Savossa on kuusi ennen kuntaliitosta tehtyä osayleiskaavaa. Ainoastaan yhteen niistä on merkitty rantavyöhyke, jossa puiden kaatamiseen tarvitaan maisematyölupa.

Osa varkautelaisen **Risto Ropposen** ja hänen vaimonsa maista sijaitsee rantavyöhykkeellä, joka rajoittuu 100–200 metrin päähän vesirajasta. Jos pariskunta haluaa kaataa ja myydä puita mailtaan, heidän täytyy hakea maisematyölupaa.

Käytännössä se tarkoittaa lupaa kaikilta naapureilta ja viimeisenä kunnalta. Tämän viikon maanantaina Ropponen lähetti vaimonsa kanssa viisitoista naapurinkuulemiskirjettä.

”Vaikka kaikki naapurit antaisivat luvan, se ei takaa, että hakkuulupa tulisi. Viimeisen sanan asiassa sanovat kunnan virkamiehet”, Ropponen kertoo.

Aivan ilmaistakaan luvan hakeminen ei ole. Se maksaa Ropposille satoja euroja.

”Mikäli kaupunki hoitaisi naapureiden kuulemisen, lasku olisi noin tuhat euroa. Olen laskenut, että minun pitäisi myydä 30 kuutiota puuta, jotta nämä kulut tulisivat katetuiksi. Se on reilu rekkalasti.”

MT SANOO SUOMEKSI

[Maisematyölupa]

Maisemaa muuttava maanrakennustyö tai esimerkiksi puiden kaataminen on luvanalaista tietyillä alueilla. Maisematyölupa tarvitaan asemakaava-alueella aina ja yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään.

Tavoitteena metsänhoito

Ropposten 4,5 hehtaarin metsästä vain alle hehtaari on rantavyöhykkeellä.

Pariskunta hakee kaatolupaa puille, koska he haluavat hoitaa metsäänsä.

”Tarkoituksemme ei ole tehdä metsään aukkoa, vaan harventaa puustoa. Ainoastaan tulevan sähkölinjan paikka hakattaisiin aukoksi.”

”Hakkuu parantaisi metsän ominaisuuksia, ei tuhoaisi sitä. Tarkoituksemme olisi jättää 30–40 tukkipuuta hehtaarille. Olen varma, ettei se pilaa maisemaa”, Ropponen perustelee.

Pariskunnan suunnitelmissa on hakata metsää viitisensataa kuutiota. Viidesosa olisi luvanvaraiselta alueelta.

Työlästä mutta pakollista

Rantametsiköiden hakkuiden rajoittamisesta ei määrätä laissa, vaan jokainen kunta saa itse päättää, mitä asian kanssa tekee.

”Olemme miettineet, kuinka saman kunnan alueella voi olla eroja kaavoissa. Meillä Varkaudessa joillakin alueilla on anottava maisematyölupa ja joillakin ei”, Ropponen sanoo.

”Pyynnöistämme huolimatta alueemme kaavaan ei ole tehty muutoksia. Tämän takia metsänomistajat on asetettu eriarvoiseen asemaan kuntamme sisällä.”

PENTTI VÄNSKÄ

Risto Ropposella ja hänen vaimollaan on 4,5 hehtaaria metsää. Siitä alle hehtaari on maisematyölupaa vaativalla rantavyöhykkeellä.

Vaikka luvan hakeminen on työlästä, Ropponen ei haluaisi hakata metsiään ilman lupaa.

”Kummastuttaa, miksi luvatta hakkaamisesta ei saa sanktioita, mutta silti samalla luvan hakeminen on tehty mahdottoman työlääksi.”

ANNIINA KESO

Varkaudessa kaavakohtaisia eroja

Varkauden kaupungin ainut maisematyölupaa vaativa kaava on hyväksytty vuonna 2000. Suurin osa muista kaupungin tekemistä kaavoista on tehty sen jälkeen.

”Maisematyöluvan poistaminen ainoasta kaavasta, jossa se on, on ollut esillä, mutta sitä ei ole ollut resursseja tehdä. Prosessi on pitkä, se vastaa tavallista kaavaprosessia”, kaupunginarkkitehti **Satu Reisko** kertoo.

”Järkevämpää on tutkia merkinnän poistamista samalla, kun käydään läpi muitakin muutostarpeita.”

Yhdestäkään kunnan kaavasta maisematyölupavelvoitetta ei ole menneinä vuosina poistettu.

”Muihin kaavoihin velvoitetta ei ole merkitty, koska ne ovat uudempia ja koska tämän yhden kaavan velvoitetta on kritisoitu.”

Ei epätasa-arvoista

Varkauden kaupungissa ei olla sitä mieltä, että kuntalaiset olisivat eriarvoisessa asemassa maisematyölupavelvoitteen vuoksi.

Kunnan eri alueilla voi olla erilaisia säädöksiä.

SATU REISKO

”Kunnan eri alueilla voi olla erilaisia säädöksiä. Jossain kaavassa on rajoitettu toista ja toisessa toista asiaa”, Reisko perustelee.

”Määräys ei estä puun kaatamista. Jos kokisimme, että asukkaitamme ei kohdella tasaarvoisesti, puuttuisimme toki asiaan.”

Reisko ei osaa varmasti sanoa, miksi tähän yhteen kaavaan on aikoinaan laitettu merkintä maisematyöluvasta.

”Lain mukaan rantamaisemaa pitää suojella. Ehkä on katsottu, että tällä tavoin se onnistuu. Vastaavia määräyksiä löytyy muualtakin Suomesta.”

ANNIINA KESO